

509

1

Per Månsson
S. Mellby
Albo härad
Skåne.
Född i Mellby 1843.

Uppteckn. av Kjell Hagberg
sommaren 1928.

509

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Den första julgranen.

Den första gången, som jag såg en julgran, det var i missionshuset
i Kivik 1867.

(9 sid)

Per Månsson
S. Mellby
Albo härad
Skåne.
Född i Mellby 1843.

Uppteckn. av Kjell Hagberg
sommaren 1928.

509

Kransagille.

Vid kransagille i Kivik brukade man resa majstången nere vid sjön. Stången var klädd med olika slags löv såsom björk- och allöv. På stången fanns en tvärarm och i vardera änden hängde en krans och en krans hängde runt om korset. På toppen fanns en liten flagga.

Jag var en midsommar i land vid Järnavik/s.k. Lövingskullen/ i Blekinge och jag minns att de där hade äggskal på stången. Där fanns det också en midsommarbrud, klädd med en krona av blommor i håret. Stommen till kronan var gjord av vidjegrenar, hade två bågar och var virad med allehanda blommor.

509

3, 3

Per Månsson
S. Mellby
Albo härad
Skåne.
Född i Mellby år 1843.

Uppteckn. av Kjell Hagberg
sommaren 1928.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Dymmelveckan.

Dagarna i dymmelveckan kallades för: fastlagsmåndag, vetetisdag,
askeonsdag, skärtorsdag, långfredag och påskalördag.

4 4

Per Månsson
S. Mellby
Albo härad
Skåne.
Född i Mellby år 1843.

Uppteckn. av Kjell Hagberg
sommaren 1928.

509

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Väderleksspådomar.

När det vid solens uppgång fanns "rösol" endast på en sida om solen skulle det bli storm. Såg man däremot "rösolar" på båda sidor bådade det vackert väder.

5, 5

Per Månsson
Kivik, S. Mellby
Albo härad
Skåne.
Född i S. Mellby år 1843.

Uppteckn. av Kjell Hagberg
sommaren 1928.

509

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fastlagsgillet i Kivik.

Åldermansgillet kallades i Kivik för fastlagsgille och hölls fastlagsmåndagen med början kl. 8 f.m. Det hölls alltid hos ålderman-
nen. Denne hade byahornet, som var förfärdigat av ett buffelhorn. En
pojke lejdes för tre kronor om året att blåsa i hornet, när byamännen
skulle samlas till byagille eller annat. Endast vid eldsvåda fick han
blåsa i hornet före kl. 8 f.m. och efter kl. 8 e.m.

När byamännen kommit samman utdelades knäflingarna. Dessa vore
numrerade pinnar och var byaman hade sitt nummer. Man kunde sedan av
de överblivna pinnarna se, vilka som ej hörsammat kallelsen.

Till gillet skulle varje par, som gift sig under föregående år, lämna en fjärding öl, prästen skulle lämna $\frac{1}{2}$ och klockaren $\frac{1}{4}$ tunna. Nyinflyttade skulle betala 30 kronors inträde för att få komma in i fiskelaget. De erhöles då alla rättigheter, som tillkommo byamännen, t.ex. fiskeplats eller s.k. "tojarad", torkeplats för sina nät, och tillåtelse att sälja fisk.

Vid det gille, som hölls i sammand med gillet granskades räkenskåperna, erlades böterna, hölles överläggningar angående reparation och annat arbete vid hamnen, utlottades "tojaraderna" / Detta tillgick så att stranden uppdelades i lotter och numrerades i ordning 1, 2, 3, etc. Därefter numrerades små lappar och lades i en hatt, och byamännen fingo taga varsitt nummer ur hatten. / Vidare valdes förtroendemän för nästföljande år. Dessa voro:

Åldersman. Denna värdighet gick itur och ordning från gård till gård allt efter den ordning gårdarna lågo längs bygatan. Man började nere vid sjön på bygatans norra sida och följde bygatan först upp och sedan ner till sjön igen.

Åldersmansvärdigheten gick alltså ej efter gårdarnas nummerordning

Åldersmannen hyste byahornet och en låda, i vilken räkenskaperna och två listor, som användes till att bära kistorna vid begravning, förvarades. Han skulle vidare hålla gillet, samt hyra alla främlingar, så som liggare och bettlare.

Hamnfogden ledde gillesförhandlingarna, skötte räkenskaperna för hamnens inkomster, tog emot böterna och redovisade dem.

Fyra besittare. De hade till uppgift att granska och underskriva räkenskaperna.

Två ståndsbröder, sexton-sjutton års pojkar, som skulle springa med alla ärenden för hamnens räkning.

Alla dessa förtroendemän voro utan lön.

Man hade inget särskilt kalas, men man drack tappert av ölet, som lämnats av de nygifta, prästen och klockaren.

Utom byahornet fanns det en lång lur, som användes av brandvakterna nattetid. Luren var c:a 4 fot lång. Fyra husfolk turades var natt om att gå brandvakt. Två gingo på förnatten och två på efternatten. De som ej kunde blåsa, sjöngo vid timplagen följande visa:

Hören väktarnes rop:
Klockan är /tio/ slagen.
Vinden är sydost.

Sk. Albo h.
S. Mellby
Per Månsson
F. i M. 1843

Uppteckn. av Kjell Hagberg
sommaren 1928.

Berget på pelare.

En sägen berättar, att Fjälkingebacken julafton
reste sig upp och stod på pelare , och att trollen dansade
under.

Sk. Albo h.
S. Mellby
Per Månsson
F. iM. 1843

Uppteckn. av Kjell Hagberg
sommaren 1928.

Sägen om jättarna i Stenshuvud.

Jättarna i Stenshuvud brukade ha ljus tända i berget.
Fiskarna kunde se dessa ljus från sjön, och de ha hittat
s.k. "vättaljus" eller "jättaljus" nedanför berget på
stranden.

Några fiskare från Vik voro en gång på berget och
sänkte ner ett järnlod i "jättahålet". När de drogo upp
det igen var det förbytt mot en sten.